

ЦИФРОВІ ОСВІТНІ СТРАТЕГІЇ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Ірина Малицька, с.н.с.

Інститут цифровізації освіти НАПН України

м. Київ, Україна

Метою дослідження є визначення основних цифрових освітніх стратегій, які впроваджуються у системах освіти країн Європи, їх розвитку та пріоритетних напрямів.

Цифрова трансформація змінює суспільство та економіку, впливає на всі сфери повсякденного життя. Цифрова грамотність стає вимогою часу. Необхідність і важливість постійно опановувати сучасні технології, розвиваючи цифрову компетентність, здебільшого покладається на освітні заклади, вчителів, лекторів, які не тільки повинні бути обізнаними у цифровому просторі, але й швидко впроваджувати сучасні методи викладання і навчання, готуючи студентів до життя у цифрову еру. Тенденцію до впровадження онлайн- та гібридного навчання прискорила пандемія COVID-19. В Україні в умовах повномасштабної війни, яку розв'язала російська федерація, викладачі та учні були вимушені у надто обмежений час опановувати і використовувати цифрові технології для підтримки безперервності навчального процесу. Підтримка постійного удосконалення цифрових навичок громадян залежить від освітньої політики країни.

Формування цифрової освітньої політики країн-членів Європейського Союзу спирається на політичну ініціативу ЄС *План дій цифрової освіти (2021-2027)* (Digital Education Action Plan – DEAP), в якому визначено спільне бачення країн Європи, а також пріоритети у розвитку європейських систем освіти, спрямованих на високоякісну, інклюзивну та доступну цифрову освіту, підтримку адаптації систем освіти і навчання до цифрової епохи. *План дій DEAP*, ухвалений 30 вересня 2020 року і розширений пізніше відповідає на виклики спричинені пандемією COVID-19, має на меті зміцнення співпраці в галузі цифрової освіти на європейському та міжнародному рівнях. Ініціатива сприяє пріоритету ЄС *Європа, придатна для цифрової ери* (A Europe fit for the Digital Age) та *ЄС наступного покоління* (Next Generation EU). Крім цього *План дій цифрової освіти* окреслює подальші кроки для розвитку цифрової Європи, досягнення цілей *Європейського плану навичок* (European Skills Agenda), *Плану дій Європейського соціального рівня* (European Social Pillar Action Plan) та *«Цифрового компасу «2030: європейський шлях» для цифрового десятиліття»* (2030 Digital Compass: the European way for the Digital Decade).

З метою реалізації окреслених цілей в *Плані дій DEAP* були визначені два пріоритетні напрями: сприяння розвитку високоефективної екосистеми цифрової освіти; підвищення рівня цифрових навичок і компетентностей для цифрової трансформації. Крім цього, було зазначена відсутність співпраці на загальнодержавному рівні у сфері цифрових технологій, а також необхідність підвищення рівня цифрових навичок усіх громадян (European Union, 2021).

Реалізація DEAP супроводжується постійним моніторингом та оцінюванням впровадження відповідних освітніх політик країн-членів ЄС щодо цифрової

трансформації, розробкою рекомендацій і пропозицій, як-от *Рекомендації Ради ЄС щодо ключових факторів, які сприяють успішній цифровій освіті та навчанню* (Proposal for a Council Recommendation on the key enabling factors for successful digital education and training). У документі зазначається необхідність підтримки інвестицій в інфраструктуру, обладнання та цифровий контент, поєднуючи співпрацю урядових структур, бізнесу, інших організацій та промисловості. Крім цього окреслені конкретні заходи, серед яких пропонується розробка національних пріоритетів і цілей у співпраці з усіма відповідними суб'єктами, включаючи приватний сектор, підтримку синергії на урядовому рівні, дослідження та тестування нових технологій, безперервне навчання вчителів та їх залучення до процесу прийняття рішень і створення стратегії. Пропонується, наприклад, впровадження цифрової педагогіки в університетські програми, які готують викладачів, або підтримку інвестицій у високоякісну та інклюзивну цифрову освіту (European Union, 2021).

Цифрове десятиліття Європи: цифрові цілі до 2030 року (Europe's Digital Decade: digital targets for 2030) визначає і рекомендує пакет цифрових навичок, який тісно пов'язаний з іншими стратегіями цифрової трансформації, охоплюючи чотири основні напрями подальшого розвитку: цифрові навички, цифрова трансформація бізнесу, безпечні та стійкі цифрові інфраструктури, цифровізація державних послуг (European Union, 2019). Європейська комісія зосереджується на підтримці держав-членів ЄС шляхом спільної діяльності в освітньому секторі, обміну досвідом і успішними прикладами інноваційних впроваджень на практиці, підтримуючи співпрацю між державами-членами та відповідними зацікавленими сторонами, а також співпраці в рамках європейських програм (Erasmus+, Horizon Europe, Digital Europe тощо.) і платформ (Європейський центр цифрової освіти - European Center for Digital Education, інструмент SELFIE, eTwinning, EPAL та багато інших).

Пропозиції комісії ЄС щодо *Забезпечення формування та розвитку цифрових навичок у сфері освіти та навчання* (Proposal for a Council Recommendation on improving the provision of digital skills in education and training) сфокусовані на підтримці формування цифрових навичок на всіх рівнях освіти, починаючи з дошкільної освіти і до навчання впродовж життя, включаючи неформальну освіту, ураховуючи рівень цифровізації кожної окремої країни. За даними ЄС лише 54% населення наразі мають достатні базові цифрові навички. Відповідно цілям зазначеним у документі *Цифрове десятиліття Європи* цей показник має підвищитися до 80%. Проблема недостатньої кількості ІТ-спеціалістів залишається практично у всіх країнах ЄС (European Union, 2021).

Крім цього розпочато пілотний проєкт, спрямований на сертифікацію та визнання цифрових навичок у країнах-членах ЄС (Європейський сертифікат цифрових навичок - European Digital Skills Certificate), який має базуватися на *Рамці цифрових компетентностей для громадян (DigComp)* та бути визнаним роботодавцями у країнах ЄС (Czech National Agency for International Education and Research, 2023).

Формування основних стратегій цифрової трансформації систем освіти країн ЄС спирається на базові документи, рекомендації та пропозиції Європейського Союзу, які розробляються у співпраці представників всіх країн-членів, створюючи поступово загальний цифровий європейський простір.

Ключові слова: цифрові освітні стратегії, цифрова компетентність, країни ЄС.

Література

1. (European Union, 2021). Digital Education Action Plan 2021-2027. Retrieved from <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/digital-learning>
2. (European Union, 2021). Proposal for a Council Recommendation on the key enabling factors for successful digital education and training Retrieved from <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/action-plan/action-1#Proposal>
3. (European Union, 2019). Europe's Digital Decade: digital targets for 2030. Retrieved from https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decade-digital-targets-2030_en
4. (European Union, 2021). Proposal for a Council Recommendation on improving the provision of digital skills in education and training Retrieved from <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/action-plan/action-10>
5. (Czech National Agency for International Education and Research, 2023). European Commission continues to support digital education. Retrieved from <https://www.dzs.cz/en/article/european-commission-continues-support-digital-education>